

μένην τὴν αἰσθητικὴν τοῦ περιέργειαν, λεπτὴν, περιπλοκὸν, ἐλαφρῶς διεφθαρμένην, ἣτις εὐρίσκειται εἰς τὸ βάθος τῆς νεοεριστικῆς μας ψυχῆς. Εἰς τὰς σελίδας τῶν ἐμπερικλείεται μία λεπτὴ εὐωδία μόσχου, μία ἐκνευριστικὴ θερμότης κλειστοῦ δωματίου, ὅπως εἰς τὰ θρησκευτικὰ βιβλία τῶν κυριῶν, αἵτινες ἀρέσκονται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν μιᾶς σελίδος ἀσκητικοῦ ἔργου, ἐνῶ ξηραίνεται τὸ σαμποῦγκ εἰς τὰ μαλλιά τῶν. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ εὐρίσκει κανεὶς πολλοὺς κήτους, πολλοὺς ἀστέρας, πολλὰ οὐράνια τόξα ἀναμυγνόμενα εἰς τὸν νεοπλατωνισμόν. Καμμία κρίσις, καμμία ἐνδοτέρα διαλεκτικὴ δὲν δραματοποιεῖ τὰ κεφάλαια ἠθικῆς. Ἐμπερικλείουν πλημύραν εὐλογίας, διαρκούς καὶ παραινετικῆς, εἶδος γονίμου ἀβρότητας ἱερέως, ὅστις ἔμεινε τοιοῦτος καὶ ἀφοῦ ἔγινε λαϊκός.

Ὁ μυστικισμὸς τοῦ Μαίτεργλιχ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκδήλωσιν ὑπερβάλλοντος χριστιανισμοῦ μὲ δόσιν ταπεινοφροσύνης, ἡ ὁποία ἀκριβῶς ἀποτελεῖ καὶ τὸ μεταδοτικὸν στοιχεῖον τῶν ἔργων τοῦ. Πρόσωπα παριστῶντα τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς πραγματικῆς τῆς ἀπόψεως, προικισμένα ἐπὶ πλέον δι' ἠθικῆς αὐτῆς εἶνε ἡ ἠθικὴ τοῦ Μαίτεργλιχ πρὸ τοῦ μεγάλου ἐρωτηματοῦ. Παράδειγμα τὸ θεατρὸν τοῦ καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἐν γένει, εἰς τὰ ὁποῖα παρουσιάζεται ὑπὸ τὰς πλουσιωτέρας καὶ τὰς ἀμειωτέρας ἐκφάνσεις τοῦ.

Διότι ὁ θάνατος εἶνε ἡ μοναδικὴ καὶ πραγματικὴ μοῦσα τοῦ Μαίτεργλιχ, ὁ πρωταγωνιστὴς τοῦ. Εἶνε συμβολιστής, ἀνάγκη ὅμως νὰ λεχθῆ ὅτι ὁ θάνατος εἶνε τὸ μοναδικὸν σύμβολον, τὸ ὁποῖον λαμβάνει μὲ ἐπιτυχίαν ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεὸς κάθε πλοκῆς. Εἶνε ἡ μόνη βαφή, ἰσχυρὰ ὅμως καὶ βεβαία, ἱκανὴ νὰ ἀποδώσῃ κάθε βαθὺ χρῶμα καθὼς καὶ κάθε χρῶμα ἀπαλόν, καὶ τὴν ὁποῖαν μὲ ἐπιτυχίαν μεταχειρίζεται δι' ὅλας τὰς ἐξάρσεις. Τὸ ἀρχαῖον δράμα εἶχε πρόσωπα τραγωδίας Βασιλεῖς καὶ πρίγκιπας· τὰ πρόσωπα τοῦ Μαίτεργλιχ εἶνε Αὐτοκράτορες, Βασιλισσοί, πρίγκιπες καὶ ἱππότες, διότι δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἀπληλαγμένα ἀπὸ τὰς ὑλικὰς φροντίδας καὶ νὰ ζοῦν ὡς ἄσαρκοι ψυχαί, περιπλανώμενοι εἰς τὸ ἄπειρον ζωῆς καὶ ἀθανασίας. Σκηνοθεσίας ἐκλέγει φρούρια, αὐλὰς, πύργους καὶ κήτους, μὲ ἰδιαίτερον δὲ τρόπον. Παράστασιν δρόμων ἀπεράντων, διαδρόμων ἀτελειῶτων ὅπου ἀντηχοῦν τὰ βήματα, δωμάτων κενῶν· δίδει εἰς τὰ ἔργα διὰ τῆς ὑποβλητικότητος συναίσθησιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὅπως ἀκριβῶς ἀποδίδεται εἰς τὰ παλαιὰ ἀσκητικὰ βιβλία μὲ ὅλα τὰ μυστήριά της. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ Μαίτεργλιχ ἡ πρῆξις οὐδέποτε προηγείται μὲσφ τῶν γεγονότων καὶ τῶν λόγων.

Εἰς τὰ φρούρια αὐτὰ, τοὺς κήτους, τὸ μενεξεδένιο χρῶμα τῶν ἀτιθέων, πρὸ ἀκινήτων πρασίνων νερῶν, μέσα εἰς σπήλαια μὲ βλάστησιν χαμηλὴν, περιπλανῶνται οἱ ὑπερήφανοι ἔφηβοι μὲ τὰ μισοσβυσμένα μάτια, κλαίουν γλυκεῖαι νεάνιδες, γέροντες προχωροῦν ψηλαφητεῖ ὅς ἐπιστρέφαντες εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν. Τὰ πρόσωπα τοῦ Μαίτεργλιχ ἔχουν τὸν πυρετὸν τῶν ἐραστῶν, εἶνε παιδία μὲ ψυχὴν γεμάτην ὄνειρα ζῶντα, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα πρόσωπα, ἐν μέσφ ἀτμοσφαιρῆς φαντασμαγοριῶν. Τὸ κάθε πρόσωπὸν τὸν ὁμιλεῖ ὡς νὰ μὴ ἀπευθύνεται εἰς τὰ περὶ αὐτό· ὁμιλεῖ μὲ ἐπαναλήψεις, μὲ κυματισμοὺς ἐκφράσεων αἰσθηματικῶν, χωρὶς νὰ φοβῆται μήπως νοηθῆ, διότι γνωρίζει ὅτι ὁμιλεῖ πρὸς ἑαυτό. Ὅταν ὁ Μαίτεργλιχ ἔχει τὸ θάρρος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ἐνιαῖον τοῦ ἀισθήματος τούτου, νὰ ἀπομονώσῃ τὴν αἰωνίαν αὐτὴν ἀπλουστάτην ἰστορίαν, γράφει ὠραία μικρὰ δραματικὰ ποιήματα, ἀδιάκοπα κύματα τῆς νεκρικῆς φρικιάσεως. Εἰς τὸν «Θάνατον τοῦ Τιταγκίλ» ὁ μῦθος μετατρέπεται εἰς πραγματικότητα, ὁ τραγικὸς μῦθος ταυτίζεται μὲ

τὸν μικρὸν Τιταγκίλ, ὅστις μὲσφ τῶν σκοτεινῶν διαδρόμων ἀπάγεται ὑπὸ τῶν ὑψηρετριῶν τῆς φοβερῆς δεσποίνης, ἐνῶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τρέχει εἰς τὰς ἐπικλήσεις τοῦ καὶ δὲν κατορθώνει εἰμὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸν θάνατον τὸν ὀπισθεν μιᾶς πελοφρίας θύρας, τὴν ὁποῖαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνοίξῃ. Ἀπλούστερος ἀκόμη εἶνε ὁ Μαίτεργλιχ εἰς τοὺς «Τυφλοὺς», εἰς τὸν «Παρεΐτακτον» καὶ ἰδίως εἰς τὸ «Σπῆτι», τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ. Εἰς τὸ ἔργον τοῦ ὅμως αὐτὸ δὲν τρέχει ἡ φαντασία τοῦ Μαίτεργλιχ εἰς μυστικοπαθεῖς μεταφορὰς, εἰς φρούρια καὶ φυλακὰς, ἀλλὰ παριστᾶναι τὸ σπῆτι ταπεινὸν καὶ ἄκομφον. Εἰς τὸ ἔργον τοῦ αὐτοῦ μὲ μεγάλῃν δύναμιν ὁ Μαίτεργλιχ ζωγραφίζει ἓνα περιβάλλον ζωντανὸν μιᾶς στιγμῆς, μετὰξὺ τῆς σιωπηρῆς προαισθήσεως καὶ τῆς προαισθήσεως ἐνὸς θανάτου.

Νυκτερινὴ σκιά ἐνὸς κήπου. Εἰς τὸ βάθος φωτισμένο παράθυρον. Γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι καθισμένοι, ἀφοῦ ἔφαγαν, ὁ πατέρας ἡ μητέρα καὶ μία κόρη. Τὸ πρῶτὸ ἐπῆγεν εἰς μίαν μακρονήν συγγενὴ τῆς ἡ ἄλλη κόρη καὶ θέλουσα νὰ μαζεύσῃ ἄνθη εἰς τὸν δρόμον ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐπνίγη. Εἰς τὸ σπῆτι νομίζον πῶς ἔμεινε εἰς τὸ συγγενικὸν σπῆτι, ὅπως καὶ ἄλλοτε. Κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ κήπου ἓνας γέρος μὲ τὴν κόρην νεκρὰν καὶ ἓνα ξενονέροντα νὰ ἀναγγεῖλον τὴν θλιβερὰν εἰδησίαν, πρὶν εἰσέλθῃ ἡ συνοδεία μὲ τὴν νεκρὰν.

Πρὸ τῆς διαβαθμίσεως τῆς συναισθήσεως τοῦ θανάτου, ὅστις εἶνε τὸ μυστικὸν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, γεννᾶται αἰσθημα ἀμέτρον οἴκτου, τὸ πλέον πραγματικὸν τοῦ θεάτρου τοῦ Μαίτεργλιχ.

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Λακωνικόν.

Ἡ κόρη (ἀγαπῶσκόουσα).—Γιαγιά, φρονεῖς, ὅτι αὐτὴ ἡ συγγραφεὺς θὰ κάμῃ ὄνομα;

—Ναί, παιδί μου... ἂν παντρευθῇ!

★

Ποιητῆς (πρὸς τὴν πολὺ πλουσίαν μνηστὴν του).—Νίνα, μὴ φαίνεσαι ὡς ἀνοικιάτικον ποίημα—καὶ συγχρόνως... ὡς πληρωμένον ποίημα.

★

Ἔω, ἡ τέχνη!

Μία (πρὸς ἄλλην).—Μὲ τὴν Τόνη δὲν ξαναπηγαῖνο ποτὲ εἰς τὴν Καλλιτεχνικὴν ἐκθεσὴν· θέλει νὰ βλέπῃ διαφορετικῶς εἰκόνας!

★

Κάποιος ζωγράφος ἀφηγεῖται πρὸς χρωστέϊ.

—Χρωστέϊ ἀκόμη καὶ εἰς τὸν Νίτων...

—Καὶ εἰς αὐτὸν χρωστέϊς; Μὰ τότε πλέον σὺ δὲν εἶσαι ζωγράφος. Εἶσαι χρωστέϊρ...

★

Μία — Ὁ μπαμπᾶς μας ἀγόρασε τελευταίως στὸ Παρίσι ἓνα Ροῦμπενς!

Αὐτοκινητιστῆς. — Ἀ! Καὶ πόσον ἔπικον δυνάμεως;

★

Οἱ συνάδελφοι.

Ἔνας ποιητῆς. — Ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι τὸ κοινὸν ἐγγέλασεν, ὅταν ἀπήγγειλα τὰ «Παραπονετικὰ τραγοῦδια» μου καὶ τὰ «Πόνον τραγοῦδια» μου δὲν εἶνε ἀκριβῆς.

Ἄλλος ποιητῆς. — Τὸ πιστεύω. Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς συγχρόνως νὰ ζωοῦται, νὰ κοιμᾶται καὶ νὰ γελᾷ.

★

Μία συγγραφεὺς. — Σήμερον πάω νὰ χάσω τὸ κεφάλι μου! Ἀρχισα ἓνα διήγημα, ἓνα γράμμα, μιὰ ποινδῆγα καὶ μιὰ κάλτσα... εἰ νὰ προτοτελειώσω;